

Univerzitet u Kragujevcu
Centar za zelenu ekonomiju (CZE)

www.centarzazelenuekonomiju.rs

CZE SAVETODAVNI PROGRAM - UPRAVLJANJE UGLJENIKOM

Otvoreni poziv za kompanije

Datum objavljivanja: 23. april 2024. godine

Sadržaj

1	Upoznajte Centar za zelenu ekonomiju.....	3
1.1	Centar za zelenu ekonomiju.....	3
1.2	Šta je upravljanje ugljenikom i zašto je važno?.....	3
2	Savetodavni program - Upravljanje ugljenikom 2024	4
2.1.	Osnivanje baze konsultanata CZE.....	4
2.2.	Korporativno upravljanje ugljenikom – savetovanje za kompanije (Pilot kompanije 2024).....	4
2.3.	Vremenski okvir za Pilot kompanije 2024	5
2.4.	Proces prijave i selekcije kompanije	5
2.4.1.	Korak 1: Popunjavanje online prijave	6
2.4.2.	Korak 2: Ocena formalne podobnosti	6
2.4.3.	Korak 3: Intervju sa kompanijama i izbor kompanija	6
	Aneks – Sadržaj online upitnika.....	7

1 Upoznajte Centar za zelenu ekonomiju

1.1 Centar za zelenu ekonomiju

Centar za zelenu ekonomiju (CZE) je osnovan u aprilu 2023. godine na Univerzitetu u Kragujevcu uz podršku Privredne komore Srbije i Nemačke organizacije za međunarodnu saradnju (GIZ). Centar ima za cilj pružanje podrške kompanijama u procesu zelene transformacije kroz različite vidove konsultantskih usluga, treninga, edukacija, seminara, radionica. Misija Centra je da put zelene tranzicije mikro, malih i srednjih preduzeća (MMSP) i velikih kompanija učini jednostavnijim i omogućí im da posluju u skladu sa ciljevima održivog razvoja. Vizija Centra je da postane vodeći regionalni istraživačko-edukativni konsalting centar u oblasti zelene ekonomije. Centar za zelenu ekonomiju pruža usluge u oblasti: upravljanja GHG emisijama (ugljen dioksidom) na nivou kompanije i na nivou proizvoda, karbonskog računovodstva, upravljanja ESG performansama, nefinansijskog izveštavanja, upravljanja otpadom i sl. Pored konsultantskih usluga, Centar predstavlja mesto koje će podsticati deljenje znanja i iskustva kompanijama i pojedincima iz oblasti zelene ekonomije. Ključni tim Centra čine profesori sa Ekonomskog fakulteta i Fakulteta inženjerskih nauka.

1.2 Šta je upravljanje ugljenikom i zašto je važno?

Upravljanje ugljenikom se odnosi na politike i prakse usmerene na procenu, obračun, smanjenje, kompenzaciju i optimizaciju emisija ugljenika u kompanijama. Glavni cilj upravljanja ugljenikom je praćenje i ublažavanje negativnih uticaja emisija ugljenika. Upravljanje ugljenikom služi za ublažavanje klimatskih promena i istovremeno nudi mogućnost za postizanje finansijskih koristi, ispunjavanje standarda kupaca i poboljšanje ugleda kompanije.

Usklađenost sa propisima kao što su Direktiva EU o korporativnom izveštavanju o održivosti (CSRD) ili Mehanizam za prekogranično prilagođavanje ugljenika (CBAM) primorava kompanije koje posluju u EU i šire da obelodane svoje emisije duž celog lanca vrednosti. Iz tog razloga, potreba za uspostavljanjem internog sistema upravljanja ugljenikom kod kompanija koje učestvuju u međunarodnim lancima snabdevanja postaje sve važnija. Prvi korak ka ispunjenju ovih zahteva je uspostavljanje strukture upravljanja ugljenikom unutar kompanije = procena emisija ugljenika i proračun.

Većina kompanija koje posluju u Srbiji i učestvuju u međunarodnim lancima snabdevanja (uglavnom MMSP) nemaju adekvatno razvijene sisteme za upravljanje podacima koji su neophodni za izveštavanje u skladu sa međunarodnim i nacionalnim propisima. CZE je posvećen premošćavanju ovog jaza pružanjem konsultantske i implementacione podrške srpskim kompanijama.

2 Savetodavni program - Upravljanje ugljenikom 2024

CZE Savetodavni program – Upravljanje ugljenikom 2024 (u daljem tekstu **Program 2024**) ima dva glavna cilja:

- Kreiranje savetodavnih usluga za upravljanje ugljenikom za kompanije
- Pružanje besplatnog konsaltinga za kompanije kao deo pilot projekta

Shodno tome, Program 2024 obuhvata **dva stuba**:

1. **Osnivanje baze konsultanata CZE** (obuka i sertifikacija kvalifikovanih konsultanata CZE)
2. Pružanje usluge korporativnog upravljanja ugljenikom izabranim kompanijama (**Pilot kompanije 2024**) od strane konsultanta CZE

2.1. Osnivanje baze konsultanata CZE

CZE uspostavlja bazu konsultanata koji će pružati usluge konsaltinga, obuka iz oblasti upravljanja ugljenikom, ESG procene, nefinansijskog izveštavanja i upravljanja otpadom.

Obuka i sertifikacija konsultanata CZE

Obuka za konsultante za upravljanje ugljenikom organizovana je u aprilu 2024. po prvi put. Izabrani učesnici su bili u prilici da se upoznaju sa praktičnim znanjima i alatima neophodnim za sprovođenje procesa korporativnog obračuna ugljenika. Kao priznanje i potvrdu znanja stečenog tokom obuke za upravljanje ugljenikom konsultanti CZE su dobili *Sertifikat CZE o učešću i stečenom znanju*.

2.2. Korporativno upravljanje ugljenikom – savetovanje za kompanije (Pilot kompanije 2024)

U okviru *Programa 2024*, CZE nudi besplatne konsalting usluge za najviše 10 kompanija/MMSP iz oblasti korporativnog upravljanja ugljenikom (KUU).

Cilj KUU je da pomogne pomogne kompanijama/MMSP da analiziraju i obračunaju sopstvene emisije ugljenika koje su standardizovane GHG protokolom.

Kao što je gore navedeno, CZE trenutno uspostavlja bazu konsultanata za usluge upravljanja ugljenikom. Konsultanti CZE će izabranim kompanijama pružiti **besplatnu** uslugu procene i obračuna količine GHG emisija i strukturirati date podatke prema standardizovanom GHG protokolu. Pružanje usluga KUU u okviru ovog poziva će biti sprovedeno kao pilot projekat za obučene konsultante CZE, tokom 2024. godine.

Nakon pilot faze projekta, buduće usluge KUU više neće biti besplatne. Stoga je ovo jedinstvena prilika za Vašu kompaniju/MMSP da učestvuje u ovom Programu.

Obim konsalting usluga za Pilot kompanije 2024

Konsalting za kompanije predstavlja drugi stub Programa 2024 i sastoji se iz tri elementa:

1. Prijava kompanija popunjavanjem online upitnika,
2. Inicijalni sastanak sa dodeljenim konsultantom i pravljenje plana rada,
3. Prikupljanje detaljnih podataka o GHG emisijama i izračunavanje korporativnog ugljeničnog otiska kompanije za 2023. godinu (obračun Scope 1, 2, 3).

2.3. Vremenski okvir za Pilot kompanije 2024

Datum	Tema / Aktivnost
23.04.2024.	Otvoren poziv za prijavu kompanija
17.05.2024.	Rok za prijavu
21-23.05.2024.	Intervju sa kompanijama (opciono)
24.05.2024.	Informacije o odabranim kompanija
jun - septembar 2024.	Implementacija programa – Pilot kompanije 2024

2.4. Proces prijave i selekcije kompanije

Ukoliko ne želite da propustite ovu jedinstvenu priliku, prijavite se na otvoreni poziv. Procedura se sastoji iz tri koraka:

- **Korak 1: Prijava kompanija**
- **Korak 2: Ocena formalne podobnosti**
- **Korak 3: Intervju sa kompanijama i izbor kompanija**

2.4.1. Korak 1: Popunjavanje online prijave

Podnosilac prijave, putem [online upitnika](#), treba da dostavi sledeće informacije i podatke:

- Podaci o kompaniji
- Profil kompanije
- Motivaciono pismo

Napomena: CZE garantuje zaštitu podataka i poverljivost svih dokumenata podnetih u vezi sa aplikacijom.

Prijavu pregleda stručna komisija sastavljena od predstavnika CZE, GIZ-a i eksternih eksperata.

2.4.2. Korak 2: Ocena formalne podobnosti

Ispitivanje formalne podobnosti vrši se na osnovu podataka o kompaniji dostavljenim prilikom prijave.

2.4.3. Korak 3: Intervju sa kompanijama i izbor kompanija

Nakon pregleda kompletnih prijava od strane stručne komisije, kompanije koje uđu u uži izbor mogu biti pozvane na intervju. Kriterijumi za izbor odgovaraju podacima traženim u prijavi. Nakon konačne selekcije pregleda, izabrane kompanije će biti obaveštene i napravljen plan implementacije usluge.

Aneks – Sadržaj online upitnika

Part A: Podaci o kompaniji

Informacije/Kriterijumi	Vaši podaci
Naziv kompanije (kao kod APR)	Ime
Glavna kontakt osoba	Ime
Funkcija unutar kompanije	Funkcija
Kontakt podaci	Kontakt podaci (mobilni, mejl)
Adresa sedišta kompanije	Adresa
Ukoliko se prijavljuje ogranak, navesti adresu: <i>Prednost imaju kompanije koje posluju u Kragujevcu i okolini.</i>	Adresa ogranka
Matični broj	broj
PIB	broj
<i>CZE zadržava pravo da proveri bonitet kompanije uvidom u javne registre.</i>	

Part B: Profil kompanije

Informacije/Kriterijumi	Vaši podaci
Pretežna delatnost:	naziv
U kom sektoru posluje Vaša kompanija:	naziv naziv
Broj zaposlenih: <i>Mogu se prijaviti kompanije sa više od 5 zaposlenih:</i>	broj
Da li vaša kompanija izvozi na tržište EU?	da/ne Ako je odgovor Da, ukratko objasniti.
ISO sertifikati <i>Npr. ISO 9001, ISO 14.001, ISO 26.000, 28.001:2007, ISO 50.001</i>	Padajući meni, plus ostali da se upišu.
Da li je Vaša kompanija ekološki odgovorna?	da/ne Ako je odgovor Da, ukratko objasniti.
Da li Vaša kompanija ima sistem za Upravljanje ugljenikom? Ako je primenljivo, navesti informacije o svim postojećim sistemima za upravljanje ugljenikom koje Vaša kompanija trenutno ima, npr. izračunavanje emisije CO2 za Scope 1-3, ugljenični otisak zasnovan na proizvodu, planirane ili sprovedene inicijative, projekti upravljanja ugljenikom, itd.	da/ne Ako je odgovor Da, ukratko objasniti.

Da li znate koji udeo upotrebe obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji u Vašoj kompaniji (poslednja kalendarska/fiskalna godina)?	da/ne Ako je odgovor Da, ukratko proceniti/objasniti.
Da li Vaša kompanija objavljuje izveštaj o CSR/Održivosti/GHG emisijama?	da/ne Ako je odgovor Da, navesti koji.
Da li je Vaša kompanija (eksterno) sprovela reviziju (engl. audit) u vezi sa pitanjima životne sredine, emisija GHG ili energije?	da/ne Ukoliko je odgovor Da, objasniti kakvu reviziju.
Da li Vaša kompanija ima trenutni CDP score?	da/ne Ako je odgovor Da, navesti ocenu.
Da li je Vaša kompanija postavila zahteve za društveno odgovorno poslovanje/održivost prema dobavljačima?	da/ne Ako je odgovor Da, ukratko objasniti.

Part C: Motivaciono pismo

Motivaciono pismo maksimalne dužine od dve A4 stranice sadrži izjave o sledećem:

- Koja je Vaša motivacija da se prijavite za ovu konsultantsku uslugu?
- Ukratko opišite šta već radite u oblasti (korporativnog) upravljanja ugljenikom